

Izhaja
lrikral na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

ZA RESNICO JUGOSLAVIA OD BOJA DO ZMAGE!

Issued
three times a week.
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILLO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILLO SLOVENSKE POD PORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.

ŠTEV. (No.) 47.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 19. APRILA — THURSDAY, APRIL, 19, 1923.

LETO (VOL.) IX.

VLAK BELGIJSKEGA IN FRANCOSKEGA MINISTRA NAPADEN.

Nemški uporniki so hoteli razdejati železniški tir. — Sledile bodo hujše odredbe.

Baron von Rosenberg govoril o ljubezni mej Franciji in Nemci.

Pariz. — Vlak, v katerem sta se vozila belgijski minister De Lacroix in francoski minister Maginot in njihovi pomožni tajniki, bi bil kmalu zadela nesreča, ako bi se ne posrečilo francoskim železniškim nadzornikom pravočasno preprečiti razdejanja železniškega tira, katerega so poskušali tajni nemški provokatorji razdejati na dveh mestih.

Imenovana ministra sta ravno nadzirala razne industrijske in druge naprave, ki jih je upostavila že francoska ekspertna komisija tekom rurske okupacije. Na vlaku, ki sta se peljala proti Duesseldorfu, bi jih bila kmalu zadela nesreča, kakor omenjeno.

Francoske oblasti bodo odločne ravne z provokatorji.

Essen. — Francosko vojno poveljstvo v zasedenem ozemljju pripravlja ostrejše odredbe proti provokatorjem nereda v Ruru. Ker svarila, ki jih izdaja v ta namen francoska vojska oblast so prezirana od ljudi, ki vodijo pasivni odpor proti francozom ne izdajo nič, bodo pričeli nastopati s strogimi kaznimi, ki so edina pomoč v tem slučaju.

Rosenberg govoril v Rheichsta-

gu o miru in ljubezni.

Berolin. — Baron von Rosenberg je imel zadnji pondeljek v nemškem Rheichstagu daljši govor, v katerem je odločno povendarjal o "miru in ljubezni" mej Francijo in Nemčijo. Mej drugimi je dejal tudi to: "Francoski in Nemški narod imata samo eno pot, ako hočeta do srečnega razvoja in blagostanja, ki je živeti v ljubezni, miru in slogu. V tem bosta napredovala in nazadovala. V tem bosta vstala in se povspela po čemer hrepenita oba naroda. V sovraštu in prepri, pa bosta oba se potapljalina sama sebe uničevala!"

Te besede so resnično krasne, ko bi bile pri tem le tudi odkritoscene. Zakaj se niso Nemci spomnili na te besede, ko so napadli Francijo leta 1914? Nemci so najbrže taki ptiči, da se spomnijo na te besede, kadar so na dnu!

JUGOSLOVANSKI KABINET RESIGNIRAL.

London. — Iz Beograda se poroča, da je sedanji jugoslovanski kabinet resigniral, kateremu je načeloval Nikola Pašić srbski radikal. Resignacija je sledila po pritisku zedinjenih Slovencev in Hrvatov, ki zahtevajo temeljito revizijo ustawe.

Koliko je za vrjeti tem poročilom, ki prihajajo iz Londona je težko dognati. Vendar, da bo imel Pašić, če tuji ni resigniral težave ostati na krmilu pa pokazuje posvetovanje, ki se je vršilo zadnje dni mej zastopnik Slovenske Ljudske Stranke in hrvatskimi zemljorodniki, katerim načeluje Radić. Najbrže so obe stranke prišle do gotovega kompromisa, da bodo skupno nastopali proti centralističnemu Beogradu.

FORD KUPUJE MILWAUKEE & ST. PAUL PROGO.

Minneapolis, Minn. — Iz finančnih krovov prihaja vest, da znani avtomobilski magnat kupuje Milwaukee & St. Paul železnicu. Družba baje zahteva 500 milijonov dollarjev za progno in ves aparat, ki je sedaj v rokah gori imenovane družbe. Ford hoče kontrolo tudi nad železnicami, radi tega hoče priti v posest omenjene železnice.

MORNARIŠKA KOMISIJA PRIPOROČA NAKUP ZAPADNE INDIJE.

Washington, D. C. — O nakupu zapadno indijskega otočja, ki je sedaj v posesti Velike Britanije, se govoril v naših državnih krogih že precej časa. Zadnji manevri naše mornarice v Panamu kanalu in tamkajšnjih vodah nič drugtega, kakor preiskava, ali resnično preti kanalu strokovnjaško komisijo, ki je proučila vse podrobnosti o nevarnostih, ki resnično prete Zedinjenim državam v slučaju vojne.

BIVŠI GUVERNER DRŽAVE MISSISSIPPI KAZNOVAN.

Oxford, Miss. — Bivši guverner države Mississippi Bilbo, je bil predvčerajšnjim na tukajšnjem sodišču obsojen na \$100. de narne globe in 30 dni zapora, radi žaljivega tiska. V svojih člankih, ki jih je naperil proti svojim političnim nasprotnikom je grešil in vsledtega zapadal.

Mornariški strokovnjaki so se vrnili vred z tajnikom Denbyjem in vsi soglasno izjavljajo, da indijsko otočje je vitalna potreba za obrambo panamskega prekopa v slučaju sovražnega napada na prekop. Geografska lega otočja je tako situirana, da sovražnik v posesti tega otočja popolnoma lahko izolira prekop, odreže dohod in izhod in obrambena posadka bi bila primorana se vdati, v kratkem času na mislost in nemilost sovražnika.

Na podlagi tega prepričanja strokovnjaki priporočajo Zedinjenim državam nakup Zapadne Indije. Prihodnji kongres, bo najbrže odločil o tej zadeli. Skoro gotovo pa je, da bo kongres in senat pravil nakup indijskega otočja, ker v strokovnjaški komisiji so razni kongresni in senatorji, katere je kongres autoriziral, da gredo in se osebno prepričajo o resničnosti položaja, o katerem se je govorilo zadnjo leto precej v javnosti in v vojaških krogih pa že dolgo let.

Tudi se baje že vrše tajna pogajanja med Londonom in Washingtonom glede te zadeve. Te pogajanja seveda javnosti še niso znana, ker tudi so poročana le kot neuradna poročila po raznih časnikih.

Če se sme soditi po poročilih, ki prihajajo v javnost, bo kupčica tekom enega leta gotovo izvršena in na zapadno indijskih otočjih bo plapolala zvezdnata ameriška zastava.

SERIF IN SUHAŠKI AGENT USTRELJENA.

New Orleans, La. — Blizu tukajšnjega bližnjega mesteca Violet je prišlo do spopada med munšajnarji in okrajnim serfom, kateri je prišel na pomoč prohibicijskemu detektivu, ki je izvohal gnezdo munšajnarjev. Prišlo je do ostrega spopada. Obstreanke so strelejale. Zasledovalca šerif in detektiv sta bila oba zadeta od sovražnih strelov.

Velika sreča za nekatere ljudi je ta, da niso vse prošnje na svetu uslušane.

RAZNE NOVICE.

POULIČNI ŽELEZNIČARJI NA STAVKI V MEMPHIS.

Memphis, Tenn. — Vsi železničarji motormani in konduktorji so odšli včeraj korporativno na stavko. Železničarji zahtevajo enostavno povišanje plače, katere jim pa družbe ne privolijo. Ves poulični železnički promet je ustavljen.

VRHOVNO SODIŠČE OBSEDO ŠPEKULACIJO S ŽITOM.

Washington, D. C. — Vrhovno sodišče Z. D. je izreklo obsobo nad vsakim špekuliranjem z žitom, kakor se je to vršilo do sedaj po raznih verižnikih. Manipulacija žita se ima vršiti na posten ustaven način, ki ne bo v protiglasju s postavo Zedinjenih držav in v protiglasju interesov kosumentov. Vse lokalne oblasti so naprošene, da pazijo, da se teh postav ne krši.

BIVŠI GUVERNER DRŽAVE MISSISSIPPI KAZNOVAN.

Oxford, Miss. — Bivši guverner države Mississippi Bilbo, je bil predvčerajšnjim na tukajšnjem sodišču obsojen na \$100. de narne globe in 30 dni zapora, radi žaljivega tiska. V svojih člankih, ki jih je naperil proti svojim političnim nasprotnikom je grešil in vsledtega zapadal.

DELAVSKI TAJNIK O IZBOLJŠANJU RAZMER.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Davis poroča v svojem zadnjem mesečnem poročilu, da se delavsko in industrijsko stanje v Zedinjenih državah zboljuje sleherni dan. V svoji statistiki podaja poročilo, da se je v 5.453 tovarnah in industrijskih izdelovalnicah dvignilo zaposlenje delavcev za 2.1 odstotka.

GOV. PARKER PROTI FAŠISTOM V Z. D.

New York. — Guverner države Louisiana Parker, ki je svoječasno odločno nastopil proti Kukluxklanom, je to dni enako odločno nastopil proti formiranju fašizma v tej deželi. Po južnih italijanskih kolonijah se klatijo razni fašistovski agitatorji in na tihoma ustanavljajo fašistovske organizacije celo v Z. D. Parker je odločen proti fašizmu prav tako, kakor proti klanstvu.

DUHOVNIK USTRELIL SVOJEGA SOBRATA.

Kalamazoo, Mich. — Radi osebnosti je prišlo mej tukajšnjem župnikom Rev. Henry O'Neillom in njegovim kaplanom Rev. Charles Dillonom do prepira, v katerem je v veliki histerični razburjenosti, kateri je bil Father Dillon baje hujo podvržen, ustrelil svojega predstojnika župnika O'Neilla. Father Dillon se nahaja v ječi radi umora.

MILIJONSKA KAMPAJNA ZA DOBRODELJE.

Chicago, Ill. — Chicaški nadškof Mundelein bo že dni otvoril milijonsko kampanjo za dobrodelje. V škofijskih sirotinjicah se nahaja baje na tisoč sirot, ki potrebujejo dnevne hrane, oblike itd. Te sirote se vzgajajo in tudi uči zraven raznih obrtov, da tako prihajajo na dan kot dobr pošteni člani družbe. Na to plemenito akcijo, ki se bo pričela v par dneh mil. nadškof opozarja publiko že sedaj

DELAWSKA BANKA V NEW YORKU OTVORJENA.

New York. — V tem mestu so zadnjo soboto uradno otvorili prvo unijsko banko. Na Union Square, kjer so otvorili za promet Prvo Amalgamated Bank je bil poln unijskih delavcev, ki so stali v formacijah s svojimi unijskimi stavbami. Takoj pri dan so delavci mesta New York vložili v banko nad \$250,000.00. Znamenja pokazujejo, da banka bo izvrstno uspevala.

JUGOSLOVANSKE NOVICE

Žrtev Radičevih agitatorjev. Iz Sarajeva poročajo, da je bil pri tamkajšnjem vojaškem sodišču obsojen Stjepan Nikolić iz Sremu na dve leti in tri meseca ječe, ker je dezertiral od ker so ga k temu nagovarjali Radičevi agitatorji.

Ljubeznični popravljevec dežnikov. Neznani član je hodiši te dni v vaseh pri Čatežu okoli in pripovedoval ljudem, da popravlja dežnikov, ki so mu jih res dali 12 v popravilo, toda vrnil se ni z njimi in je lahkonereže ospelar za 3350 kron.

Nezgode in nesreče. V Mostah pri Ljubljani je igralo več otrok "skrivalnico." Franc Sojer, sin železničkega čuvaja, se je skril za neko gramozno trugo, ki se je pri tem prevrnila, padla nanj in mu zlomila obe nogi. Nesrečnež so prepeljali v ljubljansko bolnico. — Ivan Ocepek iz Dobrila je napravil svojemu prijatelju "ofrehtu," pri čemer je hotel tudi streličati. Že pri prvem strelu pa se mu je star puška razletela in mu raztrgala levo roko. — Družina ljubljanskega trgovca g. Žargija se je peljala v velikanski udeležbi občinstva. Galerije in vsi prostori so bili do začnjega kotača nabiti.

Novega župana je zaprisegel bivši mestni klerk Igore ob navzočnosti številnih drugih prominentnih mestnih uradnikov in ob navzočnosti treh bivših chiaških županov, ki so bivši Carter H. Harrison, bivši Edward F. Dunne in ob navzočnosti do sedanjega župana William Hale Thompsona.

Dever se je po ustoličenju kot novi župan v svojem govoru za

hvalil vsem dosedanjim mestnim uradnikom in zatem je podal par smernic, po katerih bo vodil mestno upravo kot novi mestni župan. Prečvsem je povabil, da bo strogo nepristranski, kadar bo šlo za skupni blagor chiaških meščanov.

Javnost pričakuje od novega župana temeljite reforme in na tem mestu. V svojih načrtih je obljubil pred časom, da bo izpeljal tudi gradnjo poduljne železnice, ki je mestnemu potniškemu prometu v resnici že neobhodno potrebna. Ker je poulična železnica v rokah zasebnikov, in ti drže cene za prevoz potnikov še vedno na visoki stopnji, kar so lahko delali, do sedaj, ker niso imeli na tem podnetem polju nikake konkurenco, zato tem lastnikom poulične železnice Deverjevi načrti ne diše. Thompsona so baje kot so nekateri njegovi politični nasproti to govorili imeli tudi magnate pod svojim vplivom, ki se temu logično kajpada, ni zavzemal za gradnjo poduljne železnice, o kateri se že precej časa govoril v našem mestu. Sedaj pa, ako se smemo zanesti na moške besede našega novega župana, bomo dobili poduljno železnico v prihodnjih par letih.

Nov gerent v Dolnji Lendavi.

Za g. božidarom Severjem je bil v Dolnji Lendavi gerent g. dr. Tina Čuš, komisar politične ekspoziture. Zakaj je bil zdaj prestavljen, ne vemo. Znano pa je, da je v zadnjem času zaprla policija v Dolnji Lendavi nekega čevljarja v policijski zapor, ker je bil na ulici vsled močne alkoholne kapljice nekoliko preglasen. Zjutraj pa so našli čevljarja mrtvega v zaporu, ker je zgorpel po nekem čudnem naključju. Dr. Čuš je prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Kocevje. Za gerenta pa je imenovan dr. I. Pikuž, odvetnik v Dolnji Lendavi. Sicer pa bi bil že čas, da bi bile v Prekmurju občinske volitve, katere so zdaj obljubljali volilcem vladni kandidati.

Roparski napadi na vlake. Teden tega meseca sta se pripetila v bližini Zagreba dva neverjetno predzračna napada na vlake. Dne 18. m. m. je skočilo v Podusiedu na tovorni vlak, ki je privozil iz Zidanega mosta, pet roparjev z revolverji, ki so strahovali osebine in začeli z vlaka metati razno blago. Vlakovodja je rešil situacijo na ta način, da je pognal dalje proti Zagrebu, nakar so roparji poskakali dol.

Drugi slučaj se je pripetil 9. m. m. v bližini zagrebškega južnega kolodvora, ko je hotel neki ropar z odhajajočega vlaka zmetati dragocene posiljatve. Venčar so ga pri tem opazili, nakar je skočil z vlaka in oddal več strelov. Roparjev nobenkrat niso dobili.

POZOR!

V prihodnji številki bomo pričeli objavljati velezanimiv roman v štirih delih.

"MALENKOSTI"

Roman je poln realnega življenja in je zraven zelo podčudljiv poln zdravega nauka, ki ga španski pisatelj ježuit pater Luis Coloma podaja svojim bravcem. Cenjenim bravcem ga priporočamo, da ga pridno citajo, ker v njem bodo našli maršikaj koristnega za življenje.

VIHARIJ NA KOREJSKEM ZAHTEVALI NA STOTI-NE ČLOVEŠKIH ŽRTEV.

Tokio. — Poročila iz Korejske naznajo, da so zadeli stršni orkani korejsko južno vzhodno obalo. Nad 150 ribiških ladij je razbitih in nad 250 ribičev je utonilo. Po ostalih krajinah na suhem je orkan razdeljal na stotine poslopij in zahteval do 400 človeških žrtev. Tudi Japonski kontinent je zadel orkan in napravil tu pa tam materialno škodo.

ZEDINJENE DR. PRIČNO UPRAVLJATI TRGOVSKO BRODOVJE.

Washington, D. C. — Določeni in autorizirani parobrodski odbor je na delu, da prevzame administracijo trgovskega brodovja, kateri po novih vladnih odredbah pade v roke administracije.

Najprvo se bodo baje podvzeli koraki od strani vladne administracije, da bi se konsolidirane — spojene — linije prod

EDINOST

(UNITY.)

Izaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday
and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Z Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year..	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year..	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtkovo številko do 12. ure ure dopoldne v torki in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

"EDINOST"

IZ SLOVENSKIH NASELBIN.

Boj proti Bogu.

Namen pregaanjem na Ruskem, ki temelje na izključnem verskih ozirih, in del sovjetskega programa je mučiti krščanstvo. Do tega prepričanja je prišel med drugimi tudi Francis McCullough, časnikarski dopisnik, ki je bil navzoč pri zadnjem sodni obravnavi proti katoliškim prelatom v Moskvi. V naslednjem brzjavu na Kansas City Star nam on počaja prvo popolno sliko o sodni obravnavi, ki se je vršila, preden je bil ruski generalni vikar na smrt obsojen in ustreljen — dogodek, ki je pre-tresel ljudi dveh celin in vznemiril vse evropske vlade.

Moskva, 26. marca 1923. — Kdor je pri sodni obravnavi proti nadškofu Zepliaku in tucatu njegovih duhovnikov poslušal vse dokaze, je prepičan, da ti petrogradski duhovniki niso nikdar bili zapleteni v nikako zaroto proti sovjetski vladi. Bili so pre-ganjani edino le iz verskih razlogov. To je prva stopinja progra-ma, ki namerava uničiti krščanstvo v Rusiji.

Državni pravnik in sodniki so to jasno dokazali. Vprašali so vse ujetnike, ako so otroke katekizem učili, in vsak ujetnik je odgovoril, da je. Nato so čitali boljševiško postavo, ki trdi, da je hudobija dajati verski poduk komurkoli pod 18. letom starosti, in vprašali vsakega ujetnika, če bo še nadalje učil katekizem. Odgovor v vsake mslučaju je bil "da," izrečen s krepkim glasom in včasih spremljan od nasmeha — morda pomilovalnega nasmeha vsled nevednosti človeka, ki taka vprašanja stavi du-hovnikom, ki so zadnjih pet let grozovlade ostali pri svojih črečah v Petrogradu.

Nadškofov obraz se je razjasnil od radosti in presenečenja, ko je odgovoril. Za prelatom je sedel mladi duhovnik, Edvard Junevič, šele pred kratkim posvečen. Veselje se mu je zasvetilo v očeh in obžarilo cel obraz, ko so ga vprašali, če bi poslušal zakon in nehal otroke učiti katekizem, a je odvrnil jasno, "da ne!"

Nato so bili duhovniki vprašani, ako so se potem, ko so bile cerkve zaprte, držali prestopiti boljševiški zakon in brati sv. mašo. Da, seveda, vsi so maševali. In v presenečenje rdečih sodnikov niso hoteli obljubiti, da bodo nehalli maševati.

Ta sodna obravnava je bila verska obravnava, dasi jo je državni pravnik skušal spremeniti v politično obravnavo. Skušal je dokazati, da so se katoliški duhovniki petrogradski, ki so se shajali pri navadnih škofijskih konferencah, združili v proti-zakonito proti-revolucionarno organizacijo.

To pa je nesmisel. Papirji, zaplenjeni v hiši očeta Bučkaviča, kjer so bili najdeni v odprttem predalu, so se tikali le raz-prav, ki jih je ob raznih časih imela duhovščina glede vprašanj, o katerih je bila duhovščina dolžna razpravljati — kako naj se obnaša glede novega razporočnega zakona, zakona glede ločitve cerkve in države, zakona glede ločitve cerkve in šole ter slično.

Državni pravnik in sodnik pa je pojasnil, da so ljudje, ki se shajajo, da kritično razpravljajo o odredbah sovjetske vlade, protirevolucionarji, in pravzaprav je imel prav. Tak je pač sovjetski zakon.

Obravnava je bila drugi dan tihega tedna zaključena. O polnici na cvetno nedeljo se je začelo brati smrtno obsočo. Poslušalci so se skozinsko sestajali večinoma iz komunistov. Od vseh krvolčnih divjih zveri, ki bi si jih mogel človek misli, je bil državni pravnik najhujši. Zopet in zopet je pogledoval v oči očetu Bučkaviču z očmi, polnimi strašnega, ostudnega vzitka.

Divjal je kot vampir, kateremu je dovoljen le omejen de-lež krvi in ki ga vsled tega trapi besneča žeja. In moral je ve-deti, — kajti izšolan človek je. — da v tem slučaju s svojimi dokazi ni prodrl. Sodniki so bili njega vredni. Pomežikujoče so mu režali, on pa njim skozi celo obravnavo. Kazali so naj-surovejšo vrsto najočitnejše pristranosti.

Vzemite le na pr. duhovnika, ki je "demonstrativno" padel na kolena, ko je par rdečih postopačev stopilo v njegovo cerkev po službi božji in vernike izgnalo iz nje. Omenjeni duhovnik je bil skoro slep. Ni videl usiljevcev ter je le pred najs. Zakramentom pokleknil, ko je odmaševal. Toda Krilenko, državni pravnik, je trdil, da je zato padel na kolena, da zaneti versko nestrpnost, in da je torej ta čin kaznjiv po nekem členu v boljševiškem kazenskem zakoniku. Ta duhovnik je bil obsojen na deset let ječe.

Gledalci so bili vredni sodnikov in državnega pravnika, vsaj komunisti. Ploskali so celo, ko se je Krilenko zvijal in penil okrog ust kot norec ter drugič in še strašnejše zahteval šest življenj. A predsedujoči sodniki niso niti poskusili pomiriti gledalce. Toda pol ure pozneje pa, ko je nekaj Poljakov z rokami plosknilo vnetemu in neprečenemu prizivu za moževa življenja, dvignjenemu od enega izmed oboženčevih odvetnikov, je pa isti sodnik divje zapretil, da bo dal sobo izprazniti, če se demonstracija ponovi.

In ujetniki — kako so se pa oni obnašali med sodbo? Niti enkrat niso omahovali. Niti za palec niso odnehali. Bolj plemenito se niti krščanski mučeniki niso nikdar obnašali pred Neronomovim sodnim stolom.

Od početka obravnave je bil nadškof videti slab in utru-jen, kar je bilo čisto lahko. Toda ko je pa slišal Krilenka zah-tevati smrtno kazen, se je pa očividno pomladil. Pordečel je, oči so se mu zasvetile, visoka postava se mu je zravnala in v svoji dolgi črni halji je izgledal kot kar je bil — knez sv. cerkve.

Ko je bil pozvan, naj izreče svoje poslednje besede, je nadškof vstal v celi svoji visočini in govoril tako plemenito, tako ganljivo in tako priprosto, da se je grobna tišina z nekako strašno grozo v njej spustila na ono večinoma sovražno poslušal-stvo rdečih vojakov, zasmehovalcev in moralno propalih štu-dentov.

Nadškof je zanikal, kot so vsi drugi, ki so za njim govorili, da je kdo spadal v kako politično organizacijo ali da je bil kdaj zapleten v kakšno proti-revolucionarno kavarstvo. Nasprotno, svoje ljudi je učil izključno le resnice njihove sv. vere.

"Danes," je nadškof zaključil, "stojim pred časnim sodnikom; jutri bom morda stal pred večnim sodnikom, in upam, da mi bo časni sodnik pravici, večni sodnik pa milostljiv."

Oče Bučkavič se je kot nadškofa desna roka moral seve-da drugače zagovarjati, ker je bil dolžan pečati se s posli ško-fije, pokrivačje celo Rusijo, in je bil tožen, da je začel zaro-to. Zato je moral iti v mnoge posameznosti, da zavrne obož-

Tako bo - če se ne lotimo dela pravočasno.

Strašne senzacijonalne vesti, ki prihajajo zadnje dni iz Rusije so za krščanski svet resen in svarilen opomin. Smrt general-nega vikarja Bučkaviča nam jasno govori, kam pride narod, ako sam in zlasti njegovi voditelji ne stoje vedno na straži, na bra-niku. Narod, katerega voditelji spe, ali pa malomarno delujejo, tak narod je izpostavljen na milost in nemilost sovražnikom. Kjer pastirja ni pri ovcah, da bi čuval na nje, te zaidejo in vol-kovi jih raztrgajo. Prav tako je z narodom, ki nima voditeljev, da bi ga čuvali pred sovražniki.

Katoliški listi po vsem krščanskem svetu prinašajo senzacijonalne vesti iz Rusije in psujejo boljševike, kar v resnici zaslužijo. Toda čegava je glavna krivda, da je do tega prišlo! Kaj pomaga kričati sedaj, ko so krogla prodrla vikarjevo srce? Kje ste bili prej, pred leti? Ko je sovražnik pripravljal pot do tega kar sedaj izvršuje? Delati se mora tedaj, ko je čas. Kovati bi moral želeso tedaj, ko je bilo vroče! Sedaj ne pomaga nič!

Toda boljševiška kuga ne bo ostala samo v ruskih mejah. Na tisoče agitatorjev je dnevno na delu. Ruski boljševiki si pijo milijone za agitacijo in propagando po vsem svetu. Po ev-ropejskih državah se to že čuti. Da, celo v Ameriko že sega ta kuga in zastruplja naše javno življenje z veliko hitrostjo. Protikatoliški pojavi v državi Oregon ni nič drugega kakor izrastek iz tega semena. Ta duh se širi naprej, ne bo dolgo, ko se bo pojavil še v drugih ameriških državah — in kaj tedaj? Da, kaj tedaj, to vprašamo! Ali bomo tedaj spet kričali, kakor sedaj o smerti katoliškega vikarja v Rusiji? Da, to bomo morali. Toda kaj pa je naša dolžnost sedaj, ko je čas, ko je še mogoče te na-kane z lahkotó uničiti, ako le hočemo? Ali se bomo ob teh zna-menjih, ki živo pričajo in prerokujejo kaj bo v par letih mej nami, če bomo katoličani držali križem roke, zopet vlegli in zap-sali, dokler nas ne prebudi zopet kak strel, ki bo pretrgal nit življenja zopet kakemu vikarju in to morda celo v deželi, v kateri mi danes mora niti ne sanjam, da bi bilo kaj takega mo-goče? Pravim ponovno — bomo li spali?

Dokler se ni pojavil v državi Oregon protikatoliški duh, je mislila naša amerikanska katoliška javnost, da je kaj takega sploh ne mogoče v civilizirani državi, kakor je Amerika. Toda, ko je padel udarec in to naravnost po glavi, se je zdramila in sedaj vidi, kako veliko napako je storila, da ni svoj politični vpliv bolj krepila, kakor ga pa je. Katoličani v Zedinjenih državah, dasi jih je kot trdijo nad 20 milijonov, nimajo nič več, kot en sam lastni katoliški dnevnik, ki izhaja v Dubuque, Ia. Ali ni to sramotno za 20 milijon ameriških katoličanov? Po nadškofijah in škofijah sicer izdajajo svoje tednike, toda kaj je tednik pri današnjih razmerah. Vse izgleda, kot da je bilo vse zaspanno in da nihče ni gledal v bodočnost, kaj je lahko čez leta mej nami. Sedaj, ko je padlo po glavi, ko je Mehika izgnala papeževa delegata, ko so boljševiki ustrellili generalnega vikarja in osivelega nadškofa vrgli za vse življenje v temnico, sedaj še le so se prebudili in izpregledali, da je katoliško časopisje glavna sila in tista moč, ki ustvarja mej masami mišljenje, ki orientuje politično delovanje držav in narodov. Pričela se je močna agi-tacija za katoliški tisk, kar Bog daj, da bi rodila obilo vspaha, ker edino močan tisk bo nas rešil drugega nič.

Tudi mej nam Slovenci spimo in katoličani smo podobni specemu kralju Matjažu pod goro. Sovražniki so noč in dan na delu — mi pa vsak v svojem čolnu krmarmo vsak v svojo smer. Kako žalostno! Ali smo res tako malenkostni, da nas vsaka naj-manjša stvar zamore razdvojiti? Ali mej nami res ni nobenega zmisla več za kako skupno delo? Ali bi se ne dalo pozabiti, kar je nam rodila preteklost? Jaz pravim, ljudje smo in zato imamo vse svoje slabosti. Podajmo si roke vsaj ob zatonu našega dne in poskusimo napraviti mej seboj kar se še sploh napraviti ali popraviti da! Kaj pravite na to?

Slovenci v Ameriki moramo na vsak način ojačiti svoj katoliški tisk. Naše podporne organizacije so v prvi vrsti poklicane za v to. Ali bi ne mogla KSKJ. ustanoviti svoj lastni dnevnik? Zakaj ga je SNPJ.? Mi moramo najprvo imeti močna agitatorična sredstva, s katerimi bomo pridno zanašali naše pre-pričanje v ljudska srca, potem še le bo agitacija za povečanje organizacije vspevala. Tiska, tega nam manjka! Tega si ojačim, in ž njim si bomo ojačili našo celo fronto, da bo nepremaljiva, in ne samo to, iz nepremagljive fronte bomo prešli v ofen-zivo in sad našega dela bo zmaga na celi črti!

Če pa ne bomo v kratkem z vso resnostjo pričeli tega dela, bomo čutili v bližnji prihodnosti posledice, čutila jih bo cela naša črta, tako naše župnije, društva in Jednote! Da tako bo — če se ne lotimo resnega dela pravočasno! Zapomnite si, kaj sem vam povedal.

MOJ PRIJATELJ ME JE POTEZNIL ZA NOS.

(Gregor Dajga.)

"Pa smo ga zvili!" je djala Petersiljčkova Francka, tisti terek večer, ko je kupila od dečka večerni list, v katerem je stalo zapisano, da si je Chicago izvolila novega župana.

"Ta je bel fest mož, ta ne bo puštu našeh elij tako umazanih, kakor so ble dosegaj," je se pristavila in je hitela domov, da sporoči svojemu možu veselo novico o izidu volitev.

Ta večer jo je Petersiljčkova Francka s tako naglico odkurila domov, da nisem imel niti časa vprašati jo za kako novico iz Kurje vasi, ker prepičan sem, da se jih v Kurji vasi vedno dovolj zgodi, zlasti o veliko nočnih praznikih. Saj je v postu govorilo vse vrek, počakajte, da večnača priča, potem se pa bo... In Petersiljčkova Francka se za take novice zanima. Saj ima vendar patent na takov stvar, pa bi ona ne vedela takih novic? To mi še niti na misel ne pride. Petersiljčkova Francka jih ima kar na "žnore," samo treba jo poprašati pa jih ljudem povre.

Še moj prijatu Jakabuš je nekaj sanjal, da ne bo več dolgo dom, da se je naveličal biti sam in da mu je neka "bogove čegava" povedala in povdariła ob neki prilikl v postu, da človeku ni dobro samemu biti na zemlji. Jaz sem ugovarjal, da on vendar ni sam na zemlji, da je nas več itd. ... Ja, ja, je že dobro je dejal. ... "Ti mene ne razumeš! Jaz mislim vse drugo. Mislim namreč, da človek brez boljše polovice ni nje! Dolgčas mu je v Bog je tudi Adamu zato rebro ven vzel, ker je dobro veden, da samemu bi bilo dolgočasno na zemlji, kdo bi ga pa od časa do časa okregal."

"O, ti šmentani Jakabuš ti, kdo bi si to mislil o tebi, od kaj te pa prijemlje prav za-

prav ta misel?" Ha, to misel imam jaz že dolgo in po velikonoči jo bom izpeljal," je prav modro nazaj odgovoril Jakabuš.

Glej ga kleka! Kake muhe so ga pričele ščipati, da je kerlc pričel svoje oči metati še po drugem spolu, dasi sem se na njega trdno zanesel, da ta ne bo nikdar napravil sramote pečlarskemu stanu, in da ga bomo v beli krsti položili k večnemu počitku. Na koga naj se človek še zaneset. Ko se pa včasih najozji prijatelj izneveri in skoči čez fenc.

Tak kerlc vidite ljudje božji je bil naš Jakabuš v postu. Takele pa še bolj debele mi je pel, ko sva včasih debatirala o takih podobnih zadavah. Mislil sem, Gregor spet boš moral na ohjet! Pa mi vrjamete, da sem se globoko vrezal? Pa še kako! Jakabuš se ženi samo v postu. In jaz do letos tega vedel nisem, drugače bi mu bil povedal, da bi se prijel kar za svoj nos. Ti kerlc ti! Pa me je kar na lepem nafarbal.

Sedaj, ko so minuli velikonočni prazniki, pa s povešeno glavo hodi okoli, sedaj ti pa ta junak še ne pogleda na drugi spol. Sinoč sem ga vprašal: "No, kaj boš pa poskočil, ali bo kaj kmal?"

Pa je bil kar tiho. Take ne take mi ni odgovoril. "Kaj ti pa je Jakabuš? Ali se morda ne potutiš dobro?"

"Ha to ravno ne, ampak premlil sem se, veš me še ne veseli, se mi pečlarski stan le še vedno bolj dopade, kot zakonski."

"Hm, kako pa to veš?" ga vprašam prav lepo.

"Tako, ker vem, zakaj bi pa silil v pekel, ker je v nebesih če tudi pečlarskih še vedno bolj lušno!"

Pokril je svoj široki klobuk pa pipo je v zobe vtaknil pa je odšel, je rekел da gre na izprehod. V resnici se je pa čutil da je v zadregi, in da se tej izognene je namignil čes, grem na sprehod. Zmajeval sem z glavo, in študiral Jakabušovo prekanjenost. No, mogoče ima pa prav. Ogorčen sem bil v srcu na njega samo zato, ker me je kerlc res "opetelinčil," kakor mi

BOJ PROTI BOGU.

be, dvignjene proti njemu in tovarišem; in res je te obtožbe popolnoma pobil. Dokazal je, da se nikdar ni zarotil s Poljsko proti svetu.

Nadškof in oče Bučkavič sta izgledala kot moža, ki sta dosegla hrepenenje celega svojega življenja. Nadškof je objel svojega starega, belobradega odvetnika, ki se je, dasi iz pravoslavne cerkve in ne katoličan, od potrosti bridko razjokal. Nato je nadškof objel vse duhovnike in vsi so bili odstranjeni pod močnim oboroženim spremstvom rdečkarjev.

Strašen je bil prizor v sodni dvorani, ko so se poljske ženske histerično onesveščale, kričale in popadale na tla, na kar so jih proklinajoči rdečkarji surovo vlekli ven. Ostareli sluga nadškofov, Poljak in vzoren star vojak z belimi brki, se je obupno ril do pomola, da se poslovi od svojega gospodarja, ali bil je ustavljen in ven sunjen od rdečkarjev, ki so naposled, navdani od groznega strahu pred osvoboditvijo, izpraznili sodno dvorano z nasajenimi bajoneti.

(Copyright, 1923.)

To vam je živa slika bojševiške civilizacije. Izvolute jo priobčiti v svojem cenjenem listu "Edinost," mogoče odpre oči kakemu našemu zaslepljenemu rojaku, da se mu bo začelo dani. Tisti, ki so nalači slepi, imajo pa že tako kosmete želodec, da jim drugo sploh ne diši kot takile prizori; njim pa dober tek pri njihovem gorilskem užitku.

J. L. Zaplotnik.

ZAJTERK!

KOSILO! VEČERJA!

Te tr ipotrebujemo sleherni dan. Da se pa oskrbi dobro in okusno zajterk, kosilo in večerjo, je potreba dobiti kakih dobrih stvari, zlasti dobrega mesa itd. Tega pa dobite najboljšega, če ga greste kuhti k:

MATH. KREMESE C

SLOVENSKI MESAR

1912 West 2nd Street,

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljše vsak dan sveže meso, suho po domaćem načinu prekajeno meso in prave domaće

"Kranjske klobase," doma narejene po slov receptu.

Gospodinje zapomnite si to!

da se bo. Drugače mu dam pa kredit, pravima, da zna ceniti svojo neodvisnost, dokler jo lahko. On je previden in se drži gesla: "da potoci je prepozno zvoniti..."

ZA NAŠE GOSPODINJE.

Goveje meso v polovki suhih gob. — Skuhaj kakor navadno govejo meso (1 funt) v juhi. Posebej pa kuhaj nekaj minut eno pest suhih gob, kuhane streši na rešeto in polij z mrzlo vodo. Odtekle gobe drobno zreži. V kozu deni eno žlico masti, nekoliko drobno zrezanega zelenega peteršilja in čebule. Ko se nekoliko zarumeni, pridi gobe in jih duši četr ure, potresi jih vred na krožnik in ga obloži s krompirjevim pirejem ali dušnim rižem.

* * *

Krompirjevi zviti cmoki. —

Nastrži šest debelih kuhanih in olupljenih krompirjev. Deni jih na desko, pridaj dve žlici kisle smetane ali dve žlici mleka in z oreh masti; eno jače, nekoliko soli in en četr litra moke napravi testo in ga razvaljav za mezinec na debelo, potresi ga z drobtinami, ki si jih zarumena na masti in ga zvij v zavitek, potem ga zreži na 3 do 4 prste dolge kose in lepo okroži, da se drobtine skrijejo. Cmoke kuhaj v slani vodi četr ure. Potem jih poberi v skledo in še prav malo zabeli. Postavi jih s solato ali jobolčno čežano na mizo.

* * *

Praženi vampi. — Zreži na rezance 1 funt očiščenih in kuhanih vampov ravno tako zreži en debel olupljen krompir in polovico stare žemljive. V kozu razgraj žlico masti, v razgretu deni drobno sesekanega zelenega peteršilja, štrok česna, košček čebule in ene 3 unce suhe slanine; ko se to malo precvre pridevni vamp, kruh, krompir, velik ščep popra, soli in par žlic juhe. Pokrij, duši, večkrat premešaj, da se ne prismodi, in prilij še kako žlico juhe; ko je krompir mehak, narahlo premešaj, stresi v skledo in potresi po vrhu s parmezanskim sirom. (Za dve do 4. osebe.)

* * *

Sesekljana pljuča. — V kozu zarumeni na surovem maslu ali

POZOR SLOVANI!

Kanc prometna pisarna Slivar, Ljutomer Jugoslavija, kupe prodaja in zamenja hiše, trgovine, gostilne, grajsčine, tovarne itd. in daje vse v te stroke spadajoče pojasnila tu in v inozemstvu.

Prometna pisarna Slivar, Ljutomer, Slovenija, JUGOSLAVIJA.

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomagajo širiti list, ki se bo

ri za delavske koriste in za raz

širjanje katoliškega prepričanja

Upr. Edinosti in Ave Maria

Vsem cenjenim naročnikom in prijateljem našega lista po državi Pennsylvania in New York uljedno naznanjam, da jih bo v kratkem obiskal naš potovni zastopnik Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino, oglase in sploh vse, kar je v zvezi z listi Edinost, Ave Maria in Glasnikom P. S. J.

Vse naše naročnike prosimo,

da mu gredo pri tem njegovem delu za katoliški tisk na roko in

mu pomag

ČRНА SMRT

Spisal
PR. KA. MEŠKO.

(Konec.)

Na pogorišču ob gradu je delala gruča ljudi; majhna množica, ker ljudje se sedaj tudi za take nesreče niso mnogo brigali. Začučeni so gledali jezdeca.

"Ta pa jezdi, kakor bi bil požigalec!"

A Dominik se ni zmenil ne za njih zijke in zvedave poglede ne za pogorišče.

Po široki cesti spodaj pod gradom je počasi in leno stopal širokopleč, rdečelash Haložan. Tudi ta se je začudil jezdecu, ki je kakor blazen podil konja po prashi cesti.

"Kam za vrata takо divja? Ali morča hoče ubežati črni smrti? Bedak ti!"

Daleč doli med njivami se je črnil gozd. Kakor zapuščen je stal na širnem polju. In vse polje je bilo zapančeno, žalostno. Razen Haložana in Dominika ni bilo žive duše ne na cesti, ne na vsem polju. Vse kakor izmrlo, vse kakor s prokletstvom udarjeno. Še gozd je stal tako molčeč in žalosten, kakor bi čutil gorje, ki stiska in mori srca vsepovsodi okoli njega.

V ta gozd je zavil Dominik; kakor v sanjah, napol v nezavesti. Le ena misel mu je polnila srce: "Da se skrijem pred vsem svetom!"

Privezal je konja ob mlad hrast; kakor na smrt utrujen se je vrgel na mehki mah. Pomislil je in zahrepel: "Ko bi tukale in zčajle umrl! Z veseljem bi! Tako bi se združil z njo . . ."

Mah je zaprasketal pod njim. Ves izsušen, trd in izčagan je bil. To je bil edini glas, ki ga je Dominik slišal. Ker sicer je bilo vse naokoli tako mrtvaško tiho, da je težilo sreči in misli. Listje je molčalo, ni se zganilo — mrtvo. Ker je odrevnenel od groze pač tudi veter; ni več vel čez deželo, ni se več pogovarjal z listjem. Nobena ptica ni zapela, niti v strahu ni začivkala, hipoma iz sanjarij zbujenja; morda tudi vse mrtve! Ne en čmrlj ni brenčal v tihem gozdnem svetišču; ali so vsi mrtvi, ali pa so se vti zarili v zemljo, da se skrijejo pred gorjem in pred smrto, ki z mogočnimi koraki stopa po deželi. Pač, čuj! Zazibala se je veja. Veverica, shujšana in mršava, je previdno, zelo boječe skočila z veje na vejo. Nenadoma se je še bolj preplašila; ker pod seboj je zašlišala bolest, stokajoč vzdih. Krepko se je oprijeta veje in se je pazljivo ozrla navzdol. Glej, na zemlji pod njo leži človek; mah puli okoli sebe iz zemlje, prijema se z obema rokama za glavo, glasno stoka, čudne besede mrmra in govor.

"Ne, ne morem več živeti! Umrem tudi jaz . . . Na to drevu se obesim!"

Vsa se je preplašila nedolžna živalica.

"O, ti gospod stvarstva! Ti, ki nas zalezuješ in moriš, ali trpiš tudi ti? Ali je tudi tebe kdo obstrelil? Na smrt . . .?"

Videla je, kako vstaja. Skočila je za triveje više in se je potuhnila.

"Kdo ve, kakšne namene ima. Hudo gleđa, ves zamršen in ves bled je! Ni blagih misli v njegovem srcu!"

Iza veje je opazovala, kako se je mladi neznanec oziral na bližnjo bukev, ki je stegala veje globoko dolni k zemlji. Nenadoma je odpel krasni pas. Stopil je za korak bliže k drevesu. A je spet odstopil. Oči si je zakril z roko in je mrmral:

"Ne, samomorilec ne smem priti za njo v večnost. Oskrnil bi njen spomin in sebe!"

Zapel je pas in spet je legal.

Dolgo je nepremično ležal. Konj je postajal nemiren. Kopal je s kopiti in večkrat zahrzel. A gospod njegov se ni zmenil zanj; morda ga niti slišal ni. Sonce je gledalo nanj že poševno med drevjem, ko je bridko zajokal. S solzami, ki so mu pri vrele na dan, ko se je srce nekoliko umirilo, se je izlivala iz srca tudi prvotna strašna bol, oni grozni srd zoper usodo, zoper previdnost, zoper Boga, v katerem se je dvignil in puntal zoper njega in njegove naredbe.

Dolgo je jokal. Sonce je že zašlo, ko je vstal. Lice mu je bilo bledo, a mirno. Odločen sklep mu je gledal iz oči.

Odvezal je konja. Zahajal ga je in krenil po cesti gor proti mestu. Tihi, molčeči mrak, ki je sanjal nad vsem poljem, mu

je še bolj umirjal srce in dušo. Pogled na čudežno modro nebbo, kjer so se odpirale druga za drugo blesteče oči angelov nebeskih in so milo zrle dolni na trpečo, v solzah vzdihajoči zemljo, ga je utrjeval v sklep, po velikem boju s samim seboj storjenem . . .

* * *

Oče Aleksander je klečal ob mizici v gvardijanski celici. Na mizi je gorela luč, gvardijan je molil ob nji brevir.

Nenadoma ga je zmotilo v molitvi glasno trkanje.

"Ave!"

Vstal je in je zamižal, da bi v poltemi, ki je polnila celico v ozadju, videl, kdo prihaja, kdo je tako naglo in odločno odpril duri.

Še preden ga je prav spoznal, je klečal pred njim Dominik Sagadin.

"Castiti oče, osem bratov ste izgubili. Sprejmite mene v tih svoj dom, ponizno prosim!"

Menih je strmel molče in začuden v klečečega mladeniča. Z obraza, ki je bil bled in prepal, mu je bral gorje. Dolgi črni kodri, razmršeni, neredno viseci čez belo čelo dolni do solznih oči, so mu govorili o nesreči, ki je moral s trdo roko udariti ponosnega in sicer tako samozavestnega mladeniča.

Prosilca je gvardijan molče vznemiril. Zbal se je, da mu odreče prošnjo; zato je kleče, z bolestnim, tihim glasom razlagal:

"Ona, nevesta, je mrtva in pokopana . . . Kaj hočem zdaj na svetu? Prazen je zame! Naj molim v celici za njo in za sebe in za svoj — srčni mir."

Gvardijan je počasi dvignil belo, shujšano desnico, ki se je z njo naslanjal ob mizo. Počasi jo je položil na glavo mladeničeve. In z mehkim glasom, polnim sočutja in usmiljenja z mladeničevim gorjem, je tolazil in prosil:

"Mir s teboj, moj sin, v tihih naših zidovih . . ."

* * *

Zadnja, deveta žrtev, ki si jo je črna smrt izbrala v minoritskem samostanu, je bil oče Aleksander, gvardijan. Sam se je ponudil Bogu v dar za ljudstvo, ki mu naj usmiljenje božje prizane.

Vse je žalovalo za izrednim možem, vedno ljubeznivim, vedno delavnim, vse mesto, okolica, Dravsko Polje, Haloze, Slovenske Gorice . . .

Po deželi pa je pojema morija, kakor bi se kruta dekla božja utrudila, ali kakor bi dobila povelje, od svojega Gospoda, naj poneha, ker je padla velika žrtev, darovana iz velike ljubnosti . . .

* * *

Prišla je jesen; težki, groze polni čas je minul, črna smrt je zapustila deželo.

Ob mirnih, mlačnih jesenskih večerih so hodili Ptujčani, kar jih je pustila strašna morilka živih, na izprehod v okolico mesta ali na ptujski grač. Tedaj so videli, kako se sredi polja na samotno stoječem griču, nekdanjem okopu, takozvanem "Atilovem grobu, više in više dviga lična stavba. Vsi so vedeli, kaj pomenja: kmet Rajavec izpolnjuje svojo oblubo, ker je črna smrt prizanesla vsaj ženi, dasi mu je hčerko umorila. Bogu v čast in slavo, ker se je dal omehčati in preprosi po blaženem svojem služabniku in prijatelju Roku, in v zahvalo temu mogočnemu svetniku zida svetišče — še dandanašnji se beli širom polja, spomenik težkih in bridičnih nekdanjih dni.

Čestokrat, posebno ob nedeljah popolne, so klečali pred oltarjem sv. Roka ali pred stranskim oltarjem, posvečenim sv. Rozaliji, devici in mučenici, širje črno oblečeni molilci. Saga-

— "Jaz sem tudi že nato misila. Pa ne delaj si skrbi in potolaži se! Da le ti enkrat umreš, drugo bo že vse Bog naredil!"

* * *

Ljubljana in Rajavčeva so molili med solzami za dušni mir one, ki spi v tih zemljih, in za srčni mir onega, ki je vse zapustil in se je zaprl v celico, da tam najde mir srca.

Večkrat je klečal pred oltarjem tudi staržupnik ali kapelan Hauptmann. In tudi ta sta prosila:

"Mir! Mir vsem, živim in mrtvim . . ."

* * *

Ko to pišem, se pne tam dolni nad mojo domovino, nad Slovenskimi Goricami in nad Ptujskim Poljem, vedro poletno nebo. Na polju orje kmet, nad njivami žgoli škrjanček, na travniku poje mlada cvetoča pastarica, ob nji skaklja zvesta njena tovarišica in družica, brzonoga pastirčica. V vinogradih zgorje, da razveseli jeseni srca žalostnih in trpečih . . .

O čudovita zemlja, ki mi zgodovina pripoveduje o tebi toliko gorja, ki si bila neštetokrat oškropljena s krvjo paganskim krščansko, ki si pila toliko solza, o zemlja, s slavo ožarjenja, s trpljenjem blagoslovljena in posvečena, izlil Bog vseobrotni vso svojo srečo nebeško na tebe! Bodu pozdravljeni in blagoslovljena od njega, ki te je ljubil z zvesto ljubeznijo vse dni in ure življenja in te bo ljubil, oboževal in proslavljen, da leže, izmučen od življenja in trpljenja in od truda delavnega dne, v grob v tuji zemlji . . .

Že osem dni je čutila.

Možak z dežele pride v mestu ter gre s svojo ženo v gledališče. V drugem dejanju se vprizori tudi grmenje in vihar. Ko drugič zagrimi, pravi žena: "Ali ti nisem pravila? Že osem dni čutim v udih, da mora priti huča ura!"

* * *
Najstarejši red.

"Kateri je najstarejši red?" vpraša v družbi žena, katere mož se ni mogel ravno srečnega imenovati z njo v zakonu.

"Red domačega križa," odgovori nek pričujoči navihanc.

* * *
Tolažba.

"Ti Polona! Če jaz umrjem, ne vzemí Janeza, ampak vzemí Martina! Glej, on je priden in pameten in bo držal hišo v redu."

"Jaz sem tudi že nato misila. Pa ne delaj si skrbi in potolaži se! Da le ti enkrat umreš, drugo bo že vse Bog naredil!"

* * *
Lovska.

Janez in Miha sta šla neko nedeljo na lov. Ko prideta v ze-

IZPLAČILA

v ameriških dolarjih še vedno izvršujemo v zasedenem ozemlju in Italiji. Nemški Avstriji in drugod.

V Jugoslaviji je začasno nemogoče lokalnim bankam izplačevati ameriške dolarie, ker to sedaj izvrši edino Narodna Banka v Beogradu. Vendar pa potnikom, ki rabijo dolarie za na pot preskrbimo dolarie.

Dolarske čeke pa še vedno lahko izdajamo in iste vnovčijo v starci domovini po dnevnom kurzu v jugoslovanske krome.

Za dolarske pošiljivate računo sledete pristožbine: do \$15.00 po 50 centov. — od \$15.00 do \$30.00 po 75 centov. — od \$30.00 do \$50.00 po \$1.00, za izplačila, ki presegajo \$50.00 računamo 1 cent in pol od dolaria, ali po \$1.50 od sto dolarijev. H tem pristožbinam je še pridati za vsako posamezno nino.

pošiljate 15 centov za pošt.

BANČNI ODDELEK EDINOSTI

1840 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slovene družine so na njih naročene, in ga pridno citajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slovenska tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim č. gg. duhovnikom, cenjenim družtvam, trgovcem in posameznikom, se najtoplje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujete, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddate naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarske dele. Njisi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. 'EDINOST'

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.

Phone: Canal 0098.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakovosti kdo želi. Popravljam vsakovrstne harmonike, delo garantirano, cene so zmerne. Pišite po naš enik. Se priporočam rojakom širokem Amerike za naravnost. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,

6921 St. Clair Avenue,

CLEVELAND, O.

V zalogi imam tudi vsakovrstne

LUBASOVE HARMONIKE.

DOMAČE PIVO!

Si naredite lahko po svojem okusu, ako kupite pri NAS:

"HMEJL IN MALT"

Zraven domačo navodilo, kako zvariti dobro domače PIVO!

Prodajamo Malt in Hmelj na debelo in drobno.